Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 101 (4737)
пятница
май 25
1945 он

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэ

Залуу плугшад! Үдэр бүхэндэ 1,60 гектар хахалдаг Акулина Сластина ба 1,40 гектар хахалдаг Дулгар Балжинова гэгшэдһээ жэшээ абагты!

Мори унаагаа зүбөөр хэрэглэжэ, Бүхэреспубликанска мүрысөөндэ илахын түлөө тэмсэгты!

„Комсомольская Правда" газетын редакцида

Советскэ залуушуулай дайшалхы орган—„Комсомольская Правдые" тэрэнэй 20 жэлэй ойн үдэртэ амаршалнаб.

Амгалан байгуулалтын жэлнүүдтэ ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнай үдэрнүүдтэ „Комсомольская Правда" болбол советскэ залуушуулые манай Эхэ ороноо үнэн сэхэ алба хэхээр хүмүүжүүлһэн, байгаа.

Ленинскэ партида үнэн сэхэ байха үзэл бодолдо ургажа байгаа үеынхидые хүмүүжүүлхэ наука ба культурануудай туйлалтануудые залуушуулай шудалхадань туһалха, манай агуухэ Эхэ ороной саашадаа һалбаран мандахын түлөө тэмсэлдэ залуу патриодуудай хүсэнүүдые эмхидхэхэ гэһэн зорилгоёо „Комсомольская Правда" болбол саашадаашье амжалтатайгаар дүүргэхэ бэзэ гэжэ сохом найданаб.

И. СТАЛИН.

ПОЛЕВОЙ ХҮДЭЛМЭРИ ДЭЭРЭ МОРИ УНАА ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Хабарай полевой хүдэлмэриин болзор болон шанар ехэнхидээ зүдхэхэ хүсэнһөө болодог байна. Мори унаагай харууһа һайжаруулан, хүсэ шадалынь зүбөөр хэрэглэһэн колхоз, совхозууд хабарай полевой хүдэлмэринүүдые хаһа болзор соонь һайн шанартайгаар дүүргэжэ шададаг гээшэ. Полевой хүдэлмэриин үедэ зүдхэхэ хүсэнэй үүргын угаа ехэ байһые һайса мэдэһэн колхозууд мори унаагай харууһа һайжаруулха, тэдэнэрые зүбөөр хэрэглэхэ ябадалда гол анхаралаа табидаг байна. Тэрэнэй ашаар мори унаагаар хүдэлмэрилдэг колхознигуудайнь олонхи хуби үйлэдбэриингөө даалгабаринуудые һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэдэг байха юм.

Кабанскын аймагай «Путь Социализма» колхозой гэшүүд зүдхэхэ хүсэндэ онсо анхаралаа табидаг байна. Энэ колхозой таряанажалай бригада болон звенонууд аймагай газарай таһагай главна зоотехник нүхэр Старковой дурадхалаар газар хахалжа байһан дунда шадалтай моридоо хоёр час хүдэлмэрилүүлээд лэ, хоёр часай амаралта үгэжэ эдеэлүүлдэг, уһалдаг болонхой. Тиигэжэ энэ артелиин газархахалагшад үдэр бүри 0,80 гектарһаа 1 га хүртэр элдүүрилдэг болоо. Тарбагатайн аймагай «Авангард» колхозой мори унаанууд оролдосотой һайнаар харууһалагдадаг дээрэһээ бүхэли жэл соо тобир тарган байдаг. Энэ жэлэй тарилгые угтуулан мори унаагаа бүри һайнаар бэлэдхэһэнэйнгээ ашаар эндэхи колхознигууд 1 гектарһаа 1,20 га хүртэр хахалжа байна.

Гэбэшье, республикын олонхи аймаг болон колхозуудаар мори унаада хайша хэрэгээр хандаха ябадал үшөөл үргэлжэлһөөр. Һаяхан ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол «Полевой хүдэлмэринүүд дээрэ зүдхэхэ хүсые хэрэглэхэ ябадал һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» асуудал зүбшэн хэлсээд, зарим аймагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай органууд мори унаа хүсэд хэрэглэхэ ба тэрэнэй байдал харууһалга һайжаруулха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана гэжэ тэмдэглэбэ. Кударын, Кяхтын, Бичурын, Зэдын, Сэлэнгын, Ториин, Закаменай колхозуудай полевой хүдэлмэринүүд дээрэ зүдхэхэ хүсэ хэрэглэхэ ба тэрэниие харууһалха хэрэгтэ илангаяа муугаар хандадагынь бюрогэй тогтоол соо тэмдэглэгдэһэн байна.

Хабарай тарилгын үедэ республикын олон колхозууд сар болон ашаг шэмэ багаар үгэдэг үнеэдые хэрэглэхэ ябадал тоодоггүй байха юм. Тэрэшэлэн тэргэ зэмсэг болон хомут тоногуудай дутамаг ба муугаар бэлэдхэгдэһэн дээрэһээ олон тооной морин болон хүдэлмэришэ бодо мал полевой хүдэлмэридэ хүсэд хабаадуулагданагүй. Жэшээлхэдэ, Кабанскын аймагай Калининай, Ворошиловай, Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд эбэртэ бодо мал хүллэхэ дүүрэн аргатай байбашье, энээндэ имагтал хайхарамжагүйгөөр хандадаг дээрэһээ гансал моридоо даажа байха юм. Дээрэхи колхозуудай зарим гэшүүд моридоо ханамжагүйгөөр харууһалдаг, тэдэнэрые эдеэлүүлхэ, амаруулхадаа хүсэ шадалынь харалсангүй тон адляар хандадаг байна. Мүн Бичурын, Зэдын, Кяхтын, Кударын олонхи колхозууд эбэртэ бодо мал һургажа хүдөө-ажалай хүдэлмэринүүдтэ хэрэглэхэ түшаа оролдодоггүй зантай.

ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол мори унаануудай тэргэ зэмсэг, хомут тоног заһабарилха мастерскойнуудые эмхидхэхэ, тэдэнэрэй байдал харууһа болон тэжээл, уһалуури һайжаруулха талаар ехэхэн хэмжээ-ябуулгануудые хараалба. Энэ тогтоол соо морид болон сарнуудые халуун, хура бороотой үдэрнүүдтэ амаруулхын тулада таряанажалай бригада бүхэндэ 10 хоногой болзор соо һарабшатай дал бариха ба хомут тоногуудые хадагалха байра байдал түхеэрхэ тухай тусгаар бэшэгдэһэн байна.

«Полевой хүдэлмэринүүд дээрэ зүдхэхэ хүсые зүбөөр хэрэглэхэ хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоолые дүүргэхын тулада, колхоз бүхэнэй мори унаае тусхай хүнүүдэй харюусалга доро даалгажа үгэхэ, дүршэл шадабаритай колхознигуудые шэлэн абажа моридой харууһалганда табиха, үдэр, һүниин бэлшээридэ һайн ургасатай газар таһалжа, адуулга зүбөөр эмхидхэхэ, мори унаа бүхэндэ тааранхай хомут тоног бэлэдхэхэ мэтын хэмжээнүүдые аймагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай органууд дары хараалха үялгатай. Колхоз, бригада, звено болон мори унаагаар хүдэлмэрилдэг колхозник бүхэн өөрынгөө даажа абаһан зүдхэхэ хүсэндэ эзэн ёһоор хандажа, саг болзор соонь эдеэлүүлхэ, амаруулха, хомут тоногуудайнь таараһан таараагүйе үргэлжэ шалгажа ябаха ёһотой. Тиигэд байхада мори унаа үргэлжэ тобир тарган байха ба полевой хүдэлмэринүүдэй үедэ үндэр бүтээсэ, эрхим шанар туйлагдаха байна.

Авиациин Главна Маршал А. А. Новиковто ба Н. С. Хрущёвто орденууд барюулагдаба

Майн 21-дэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр Н. М. Шверник болбол немецкэ булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлэй фронт дээрэ Верховно Главнокомандованиин дайшалхы даалгабаринуудые жэшээтэ һайнаар дүүргэхэ зуураа эрэлхэг зориг ба баатаршалга гаргаһанайнгаа түлөө шагнагдаһан авиациин Главна Маршал А. А. Новиковто Ленинэй орден ба «Алтан Одон» медаль Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгоһон тухай грамотатайгаар барюулба. Улаан Армида үни удаан ба сэхэ һайнаар алба хэһэнэйнь түлөө мүн тэрээндэ Ленинэй орден барюулагдаа.

Украинада партизанска хүдэлөөниие эмхидхэхэ тухай правительствын даалгабариие жэшээтэ һайнаар дүүргэһэнэйнь ба немецко-фашистска булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлдэ туйлаһан амжалтануудайнь түлөө Суворовой 1-дэхи зэргын орден ба 1944 ондо таряа бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэйнь түлөө Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 1-дэхи зэргын орден нүхэр Н. С. Хрущёвто барюулагдаба.

(ТАСС).

СССР ба Даниин хоорондо дипломатическа харилсаануудые һэргээн бодхоохо тушаа

Даниин сүлөөлэгдэһэнһөө һүүлдэ шэнээр байгуулагдаһан Датска Правительство болбол элшэн түлөөлэгшэдөө андалдан абалсахые гүйжа, мүн тэрэшэлэн СССР-тэ һууха Даниин Онсо Түлөөлэгшэ ба Бүрин эрхэтэ министрэй тушаалда господин Дессинг гэгшые томилхо тухай зүбшөөрэлые асуужа майн 10-да Советскэ Правительствода хандаба.

Хоёр оронуудай хоорондохи харилсаануудые һэргээн бодхоохо тухай мэдүүлгэ болбол 1941 оной июньда Советскэ Союзда гитлеровскэ Германиин добтолон ороһон үдэртэ датска хуушан правительствын СССР-тэй дипломатическа харилсаануудые таһалһан актые датска шэнэ правительствын талаһаа эрид буруушааһан ябадал болоно гэжэ хараад, датска шэнэ правительствын мэдүүлгые зүбшөөрэн абабабди гэжэ Советскэ Правительство майн 16-да Датска Правительствода мэдээсэбэ. Энээнтэй нэгэн доро Советскэ Правительство болбол Даниин Онсо Түлөөлэгшэ ба Бүрин эрхэтэ министрэй тушаалда господин Т. Дессингые томилхые зүбшөөрһэн тухайгаа мэдээсэбэ. (ТАСС).

Германиие илаһанай дашарамда СССР-эй Польшодохи посольстводо хүндэлэлгэ болобо

ВАРШАВА, майн 21. (ТАСС). Польшодохи СССР-эй Элшэн Сайд В. З. Лебедев ба Польшодохи СССР-эй сэрэгэй миссиин начальник генерал-лейтенант С. С. Шатилов гэгшэд Германиие илаһанай дашарамда майн 19-дэ хүндэлэлгэ хэбэ.

Хүндэлэлгэ дээрэ Народово Крайовой Радын президент Б. Берут, Польшын Премьер-Министр Осубка-Моравский, Чехословакиин элшэн түлөөлэгшэ Гейрет, Французска республикын түлөөлэгшэ Гарро, Польскэ республикын саг зуурын правительствын министрнүүд, мүн тэрэшэлэн Улаан Армиин ба Польско сэрэгүүдэй генералнууд болон офицернүүд, олониитын, культурна ба политическэ ажал-ябуулгашад, католическа ба православна церковьнүүдэй түлөөлэгшэнэр байбад.

Энэ хүндэлэлгэ тон халуун хани барисаанай байдалда ба немецко-фашистска булимтарагшадые илаһанай дашарамда болоһон баярай гуримаар үнгэрбэ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Олон хүүгэдтэй эхэнүүдые „Эхын Алдар" гэжэ орденууд ба „Эхын медаль" гэжэ медальнуудаар шагнаха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-ай Указай үндэһөөр СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаха гэбэл:

Юһэн хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ОЛЕПНИКОВА Евдокия Тихоновнае—Мухаршэбэрэй аймагай Мухар-Шэбэр тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
2. ПАПАЕВА Хорлу Вальжировнае—Ахын аймагай Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. ПОЛЯНСКАЯ Прасковья Андреяновнае—Мухар-Шэбэрэй аймагай «Путь Октября» колхозой колхозница.

Найман хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. АГАФОНОВА Анна Ивановнае—Кударын аймагай «Красный Строитель» колхозой колхозница.
2. ГАРМАЕВА Ешин Манзаракшеевнае—Ахын аймагай Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
3. ЖАРНИКОВА Аксинья Тихоновнае—Кударын аймагай Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Долоон хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН АЛДАР» ГЭЖЭ 3-ДАХИ ЗЭРГЫН ОРДЕНООР

1. ГРИГОРЬЕВА Марфа Ильиничнае—Кударын аймагай «Красный пахарь» колхозой колхозница.
2. ЕРОФЕЕВСКАЯ Марина Николаевнае—Байкало-Кударын аймагай «Партизан-Кударинец» колхозой колхозница.
3. ЖАРНИКОВА Степанида Ивановнае—Кударын аймагай «Красная Заря» колхозой колхозница.
4. ЗИМИРЕВА Акулина Николаевнае—Кударын аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
5. СЕЛЕВЕРСТОВА Матрёна Архиповнае—Улан-Удэ городой Пригородно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
6. СОКОЛОВА Татьяна Афанасьевнае—Кударын аймагай «Красная Заря» колхозой колхозница.
7. УСПАЖИПОВА Бадма Гонжиповнае—Ахын аймагай Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
8. ХАПТАГАЕВА Дулма Бадмаевнае—Ахын аймагай Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

Зургаан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 1-ДЭХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АЮШЕЕВА Марфа Ивановнае—Кударын аймагай «Красный Строитель» колхозой колхозница.
2. БАБКИНА Александра Леоновнае—Кударын аймагай «Красный Строитель» колхозой колхозница.
3. ГУРУЛЕВА Павла Григорьевнае—Байкало-Кударын аймагай Будённын нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
4. ЗИМЕРЕВА Мария Никифоровнае—Кударын аймагай Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
5. ИВАНОВА Степанида Зиновьевнае—Улан-Удэ городой Пригородно районой № 1 хүүгэдэй садай уборщица.
6. КАРНЫШЕВА Мария Захаровнае—Байкало-Кударын аймагай Оймур тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
7. КРАСИКОВА Аграфена Филипповнае—Кударын аймагай «Красный Октябрь» колхозой колхозница.

Табан хүүгэдые түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн эхэнүүдые

«ЭХЫН МЕДАЛЬ» ГЭЖЭ 2-ДОХИ ЗЭРГЫН МЕДАЛЯАР

1. АНОСОВА Варвара Николаевнае—Кударын аймагай «Красный Пахарь» колхозой колхозница.
2. АНУФРИЕВА Павла Васильевнае—Кударын аймагай «Красный Заря» колхозой колхозница.
3. ВОЛКОВА Аграфена Ивановнае—Байкало-Кударинска аймагай «Большевик» колхозой колхозница.
4. ГАЛИЕВА Файзу Галиевнае—Байкало-Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
5. ЕЛИЗОВА Ликанида Ивановнае—Кударын аймагай «Заря» колхозой колхозница.
6. КЛЮЧЕРЕВА Мария Лукичнае—Улан-Удэ городой Пригородно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
7. КОЧЕТОВА Феоктиста Константиновнае—Байкало-Кударын аймагай Кудара тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
8. КАРНЫШЕВА Анастасия Николаевнае—Байкало-Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
9. КРАСИКОВА Александра Дмитриевнае—Улан-Удэ городой Пригородно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
10. КУРБАТОВА Екатерина Иннокентьевнае—Байкало-Кударын аймагай «Красный партизан» колхозой колхозница.
11. ЛАДЫЖЕНСКАЯ Елена Ильиничнае—Кударын аймагай «Красная Заря» колхозой колхозница.
12. ЛОБАНОВА Людмила Николаевнае—Кударын аймагай Шаргольско НСШ-эй багша.
13. МАКСИМОВА Агафья Николаевнае—Кударын аймагай «Красный Пахарь» колхозой колхозница.
14. НАЗИМОВА Елизавета Михайловнае—Кударын аймагай Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
15. НОВОПОДСКАЯ Анастасия Алексеевнае—Байкало-Кударын аймагай «Прибайкалец» колхозой колхозница.
16. РОГОВА Зинаида Ивановнае—Байкало-Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.
17. РУМЯНЦЕВА Екатерина Гурьяновнае—Байкало-Кударын аймагай «III Пятилетка» промартелиин хүдэлмэришэн эхэнэр.
18. ТАРГАШИНА Ефимья Петровнае—Улан-Удэ городой Пригородно районой гэрэй эзэн эхэнэр.
19. ТЕПЛОВА Ульяна Михайловнае—Кударын аймагай Усть-Хамнигадай тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.
20. УЛАНОВА Любовь Апполоновнае—Кударын аймагай Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой колхозница.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо **М. ЧУВЬЮРОВ.**

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретариин үялгые дүүргэгшэ **В. МОНКЕТОВ.**

Улан-Удэ горэд, Соведүүдэй Байшан.
1945 оной майн 4.

МТС-үүдэй мүрысөөн

ТРАКТОРНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИ ТУХАЙ БМАССР-эй НАРКОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН

1945 оной майн 20.

МТС-үүд	Тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)	15 хүсэтэй нэгэ трактораар элдүүрилэгдэһэниинь (процентээр)
Саянтын	57,7	142,8
Иволгын	44,3	97,7
Хэжэнгын	41,9	84,0
Хэнхолойн	36,6	72,8
Гашейн	35,9	67,3
Сэлэнгын	35,7	78,5
Түнхэнэй	34,2	78,2
Селендумын	33,6	66.0
Ехэ-Кударын	33,3	67,7
Окино-Ключевскэ	32,1	61,5
Эгэтын	31,5	57,5
Үдын	31,3	62,4
Бичурын	30,9	68,9
Кабанскын	30,5	66,3
Курбын	30,3	66.0
Куйтунскэ	29,9	46,5
Кыренскэ	29,9	68,4
Ново-Брянска	29,1	58,1
Бага-Куналейн	28,6	60.0
Суулгын	28,2	55,2
Ториин	27,9	41,4
Чесанын	27,4	50,5
Хориин	26,8	54.3
Сагаан-Усанай	25,8	50,7
Жиримскэ	24,6	45,8
Итанцын	24,4	46.1
Тимлюйскэ	24,3	47,4
Үшөөтэйн	22,7	45,5
Баргажанай	21,5	34.7
Ехэ-Куналейн	20.1	41.4
Тарбагатайн	19,5	37.5
Закаменай	17,3	26,1
Кяхтын	17,1	34,7
Хамта:	30,6	60,8

Социалистическэ туһаламжа үзүүлхэнь

Үдын машинно-тракторна станциин нүхэр Цыденовэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригада намар-үбэлэй үедэ трактор машинануудаа эрхим шанартайгаар заһабарилһан байгаа. Тиигэжэ энэ бригадын гэшүүд хабарай полевой хүдэлмэриие һаад һамшаггүйгөөр үнгэргэжэ байха юм. Тарилгын үедэ зээлэн хахалалгада оруулан 400 гектар элдүүрилхэ түсэбтэй аад, 438 га һайн шанартайгаар элдүүрилээ.

Бригадын трактористнууд Хусаев, Юндунов, Дашиева, Рабланова ба бусад үдэрэйнгөө нормонуудые үргэлжэ үлүүлэн үндэр бүтээсэнүүдые туйланад.

Мүнөө тус бригада «Пламя» колхоздо хүдэлмэрилдэг тракторна бригадада социалистическэ туһаламжа үзүүлхын зорилгоор нэгэ трактораа эльгээгээд байна.

Г. ЦЫДЕНОВ.

Агротехникын эрилтэ дүүргэнэгүй

Суулгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (Мухаршэбэр) таряанажалай хоёрдохи бригадын гэшүүд хабарай тарилгын агротехникые бүдүүлигээр хазагайруулжа байна. Энэ бригадын хахалһан газарай шанар агротехникын түрүүшын эрилтые харюулхагүй байха юм. Морин плугаар хахалһан 25 гектар газарай гүнзэгынь орёйдоо 7—8 сантиметр байба.

Плугшад Ракшаева, Бадмаева ба Мыдыгма Цыренова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звеногойхид бүришье муу шанартайгаар хахална.

Тэрэшэлэн эндэхид үрһэ хаяха агротехникые хазагайруулна. Нэгэ гектарта 1,40 центнер хаяхын оронда 1,20 центнер хаяһан байха юм.

Тэд, агротехникын заабаринуудые бүдүүлигээр хазагайруулжа байһан энэ бригадын гэшүүдтэ колхозой правлениин зүгһөө энэ гэхэ хэмжээн абтаагүй байха юм.

Г. ЦЫРЕНОВА.

Эртын пар хахална

ХОРИ. (**Телеграфаар абтаба**). Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Норбоев) ороһото культурануудайнгаа тарилга дүүргээд, эртын пар хахалжа эхилбэ.

Мүнөө түрүүшын 20 гаран гектар пар хахалагдаа. Тус артелиин гэшүүд эртын пар бэлэдхэлые түргэн саг соо эрхим шанартайгаар дүүргэхэ үялгануудые абаһан байна.

Ц. ГАРМАЕВ.

Манай республикын һонин

Хориин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой адуушан Дугар Гомбоев. Энэ нүхэр үнгэрэгшэ жэлдэ 25 гүүнһээ 18 унага түлжүүлжэ, ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон нэгэ унага, хоёр хони абаһан байна.

О. Зеккиин фото.

И. Д. ЧАГИНАЙ 40 ЖЭЛ СОО БАГШАЛҺАНАЙ ОЙ

Бурят-Монголой педагогическа институдай доцент И. Д. Чагин гэгшын педагогическа ажал-ябуулгын дүшэн жэл гүйсэбэ.

И. Д. Чагин шэн зоригто дүшэн жэлэйнгээ хүдэлмэриин 10 жэлые педагогическа кадрнуудай хүмүүжүүлгэдэ зорюулжа, советскэ залуу багшанарые бэлэдхэхэ хэрэгтэ өөрынгөө бүхы хүсэ шадал ба эрдэм бэлигые үгөө.

Энэ 10 жэл соо тус институтта сэрэһээр И. Д. Чагин болбол советскэ патриотизм, хүндэ һайнаар хандаха, уранһайхан үгэдэ дурлаха ябадалнуудта һурагшадые хүмүүжүүлжэ, ажалда дурлаха, жаяг заршам сахиха ба хэрэгтэ үнэн сэхээр хандаха эрхим һайн шанарнуудые өөрынгөө жэшээгээр үгэдэг.

И. Д. Чагин хадаа литературын ба литературна уншалгын, мүн тэрэшэлэн студентнүүдэй педагогическа ажалай айхабтар ехэ дүй дүршэлтэй багша мүн.

Тэрэшэлэн институдай олониитын хүдэлмэридэ эдибхитэйгээр хандана. Хэдэн жэл соо местнэ комитедэй түрүүлэгшээр хүдэлмэрилһэн юм.

Тэрэнэй хүмүүжүүлһэн арбаад ба зуугаад һурагшанар арадай багшанар болоһон ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнда хабаадалсаһан байна.

Манай арад иимэ үнэн сэхэ ба оролдосотой һайн багшанарые хүндэлдэг ба магтадаг гээшэ.

Улан-Удын педагогическа институдай эрхим багшанарай нэгэн—И. Д. Чагин. Мүнөө ниитэ-педагогическа ажал-ябуулжа эхилһэнһээнь хойшо 40 жэлэй ой гүйсэбэ. Энэ ойе институдай коллектив халуунаар тэмдэглээ.

А. Поповой фото.

ЭЛЕКТРИЧЕСКЭ ХАЙШААР ХОНИДСО ХАЙШАЛХАНЬ

Бичурын аймагай «КИМ» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Л. Сандаков, парторганизациинь секретарь нүхэр Е. Цыбиков) май һарын 25-һаа эхилжэ электрическэ хайшаар хонидоо хайшалжа эхилхэнь. Хайшыень хүдэлгэхэ мотор электрын хүсөөр хүдэлхэ юм.

ЭДИРШҮҮЛЭЙ ТЕАТРТА

Майн һүүл багаар республикын Эдиршүүлэй театрта кукольнуудаар наадаха «Жаргалай ороһон» гэжэ ехэ һонин зүжэг табигдахань. Июнь һарын эхин багаар Чеховэй водевильнүүдые харуулха байна. Эндэ «Бабогай», «Ой», «Дуулагша» болон «Шүдхэр» гэдэг водевильнүүд бэлэдхэгдэжэ байна. Тус зүжэгүүдтэ БМАССР-эй габьяата артист Каверин ба театрай бусад түрүү артистнууд хабаадалсаха юм.

Тиин июниин 10-һаа Эдиршүүлэй театрай үбэлэй сезон хаагдахань.

ТЕЛЕФОНТОЙ БОЛОХОНЬ

Иволгын аймагай Ленинэй болон Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай правлениин конторануудта телефонууд оруулагдахань. Мүнөө 8 километр утa газарта столбонууд табигдажа байна.

Йихэдээ тус аймагай эгээн холын колхозууд аймаг ба республикын центрнүүдтэй телефоной холбоотой болохонь гээшэ.

ЭЛЕКТРИЧЕСКЭ ТЭЭРМЭ БАРИЖА БАЙНА

Бичурын аймагай Крупскаягай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Тарбаев, парторганизациинь секретарь нүхэр Жалсанов) ажахын хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар ябуулхын хажуугаар электрическэ тээрмэ бариха гэжэ ехэхэн түхеэрэлгэ хэжэ байна.

ҺУРГУУЛИНУУДТА ШАЛГАЛТА ЭКЗАМЕН ЭХИЛЬЭЭР ДҮРБЭ ХОНОЖО БАЙНА. Улан-Удэ городой басагадай № 2 һургуулиин эрхим һайн һурагшад шалгалта барихаяа ошожо ябаһыень энэ зураг дээрэһээ харанат. Зүүн гарһаа баруулжаа: М. Саданова, Т. Мордовская, О. Дворникова, З. Прохорова, Л. Сдвижкова, Б. Очирова.

О. Зенкиин фото.

ЧАС БҮХЭН ГАМТАЙ

Һурагшадай эрдэм бэлигэй шалгалта үргэлжэлһээр. Түрүүшын үдэрэй дүнгүүд городтошье, хүдөөдэшье олон янзын байба.

Городой № 1, 4, 2 һургуулинуудаар ябаад харахада, сээжээр юумэ мэдэхэ ба хэлэхэдээ олонхи үхибүүдэй һэрхэ байһаниинь бидэнние баяруулба. Илангаяа хурса ба уран гоёор хэлэдэг болоожо байһан ушарые тэмдэглэхэ шухала. Энэ хадаа үхибүүдэй аман хэлые бэлбосоруулха тушаа Наркомпросой заабарииие дүүргэжэ, түрүү һургуулинуудай оролдосоной ашанһай үрэ болоно.

Гэхэтэй хамта бэшэһэн диктантнуудые болон зохёолнуудые хаража үзэхэдэ, бага-сага алдуунууд үзэгдэнэ. Иимэ ябадал тэрэ № 1 һургуулидашье гараа. Нэгэ һурагша арбаад шэхүү алдуу хээ. Шалгалта соогуур заһарха бэзэ гэжэ найдаад тэрэ һурагшын нэрэ обогые энд зорюута дурдабагүйбди.

Үхибүүдэй эрдэм болбосоролой хэмжээ шалгаха, зүбөөр сэгнэхэ хэрэгтэ багшанар олонхидоо, экзаменэй комиссинууд нарин нягтаар хандажа үрөөгэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Саашадаа шалгалтын дүүрэтэр иимэл нарин нягта байха шухала.

Хоол хүнэһэнэй дутуу байһанһаа боложо ганса нэгэн һурагшад шалгалтада эробогүй гэжэ Кударһаа мэдээсэнэ. Иимэ ябадал саашадаа нэгэшье һургуулида гараха ёһогүй. Шалгалта экзамен бариха бүхы үхибүүдые хангахын тула нютагай засаг захиргаанай газар хэрэгтэй бүхы хэмжээ абаха уялгатай.

Юрэнхыдөө экзамен ба шалгалта заабариин ёһоор, эмхитэйгээр эхилбэ. Зүгөөр тэдэнэй түрүүшын дүн олон янза байһаниинь имагта һургуулиин хүдэлмэрилэгшэдэй оролдосын хэмжээн дээрэһээ, һуралсалай шанар дээрэһээ болоно. Тэрэ дүн тэгшэдхэн, жэгдэ һайн болгожо болохо гү? Энэ зорилго бэелүүлхын хойноһоо бүхы һургуулинууд бүхы шадабари хүсөөрөө оролсохо, час бүхэнииe ашагтай һайнаар хэрэглэжэ, үзэһэн бүхы материалые биледэй ёһоор дабтуулжа байха зэргэтэй.

Д. ЛУБСАНОВ.

Үзэһэн юумэеэ бултыень дабтанаб

Өөрынгөө Эхэ ороной хүндэтэ гражданинай нэрэ зүүхын тулада бидэнэр бэеэ бэлэдхэжэ байнабди. Һуралсал гээшэ баһал ажал мүн гэжэ багшанай бидэндэ заадаг.

Мүнөө шалгалта болоходо, тиимэ ажал хэрэзргэ хэһэмнай харагдажа байна. Эгээл һайн сэгнэлтэ абахын түлөө 9-дэхи классай миниин нүхэд бултадаан оролдоно. Би өөрөөшье булигдахагүй гэжэ бүхэли жэлдээ оролдоһоноо мэдүүлнэб. Тэрэнэй аша үрыень мүнөө эмһэжэ байнаб. Юуб гэхэдэ, һайса үзэһэн номуудаараа шалгалта үгэхэдэ шахардамааршье юумэ үгы.

Теэд би өөрынгөө бэлэдхэлдэ найдаад миин һуунагүйб. Час бүхэниие хэрэглэжэ, үзэһэн юумэеэ бултыень дабтанаб.

Энэ жэлэй шалгалта дээрэ гансал отличнэ сэгнэлтэ абажа шадаха бэзэб гэжэ бэедээ найданаб.

Николай ЛЕОНТЬЕВ.

Улан-Удын № 1 һургуули.

Иркутскда трамвай байгуулагдахань

МОСКВА. СССР-эй Совнаркомой шиидхэбэриин ёһоор, мүнөө жэлдэ Иркутск городто эгээн түрүүшынхэе трамвай байгуулагдахань.

Ойрын үедэ Депутатска үйлсөөр 9 километр хахад ута трамвайна харгын барилга эхилхэнь, мүн тэрэшэлэн трамвайна парк ба мастерскойнууд баригдаха байна.

Шэнэ барилгада 7 миллион түхэриг һомологдобо.

(ТАСС).

МАНАЙ ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭД БЭШЭНЭ

Түрүү бригадын жэшээтэ ажал

Хабарай тарилга богонихон болзор соо эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой тарянажалай 1-дэхи бригада (бригадирынь нүхэр Шагдаржапов) 100 гаран гектарта тарилга хэһэн, 96 гектар эрхим шанартайгаар хахалһан ба 110 гектар борнойлһон байна. Һаяар энэ бригадын членүүд тарилгынгаа бүхы хүдэлмэриие дүүргэхээр харааланхай. Эртынгээ тарилгые хэжэ барагсаагаад байхадаа эдэнэр оройн культурануудые тариха газараа һайн шанартайгаар элдүүрилжэ эхилбэ.

Бригадын членүүд бэедээ абаһан уялгануудаа тарилгада ороһоноо хойшо амжалтатайгаар дүүргэжэ ябана. Эдибхитэй колхозннгууд Балма Шагдаржапова, Гомбоцырен Митыпов, Ханда Санжимитыпова, Дашицырен Бодиев, Дулма Галсанова, Даши Бадмаев, Чимит Цыренжапов ба бусад үдэрэйнгөө нормонуудые үргэлжэ 100-һаа абаад 120 процент хүртэр һайн шанартайгаар дүүргэнэд.

Дээрэхи бригадын полевой стан колхозннгуудай культурна эрилтэнүүдые хүсэд хангажа шадахаар түхеэрэгдэнхэй. Эндэнь үдэшэ бүри уншалга ба хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг юм. Мүн бригадын хэһэн ажалай дүн үдэр бүри гаргагдажа, хүн бүхэндэ соносхогдодог байна.

Ц. Д. ЖИМБУЕВ.

Могсохон нютаг.

Залуушуулай звенодо Улаан туг барюулагдаба

Тарилгын үедэ залуушуулай хэһэн республиканска социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Тамчын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой (Сэлэнгэ) комсомолецууд болон залуушуул полевой хүдэлмэри дээрэ түрүү ажалаараа шалгаржа ябана. Тарянажалай 3-дахи бригадаһаа бүридхэһэн комсомольско-залуушуулай звено үдэрэйнгөө графиг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг байна. Тиигэжэ түрүү ажалаараа илаһан энэ звеногой членүүд колхозой правлени болон партийна организацинингаа дамжуулгын Улаан туг абанхай. Звеногой членүүд Жалсанов, Балданов, Пыренторжиев, Цыдендамбаев, Жалсанова, Очиров гэгшэд үндэр бүтээсэтэ ажалаараа тусгаар шалгардаг юм.

Тэрэшэлэн тарянажалай нэгэдэхи ба хоёрдохи бригадын членүүд залуушуултай зэргэ урилдан үндэр бүтээсын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэд. Дээрэхи бригадын членүүд Баиров, Будадармаев, Батмаев, Солномова, Золтуева ба бусад үдэрэйнгөө нормонуудые хоёр үлүүлэн дүүргэжэ ябана.

Б. ЛУБСАНЦЫРЕНОВА.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Гитлеровскэ Германи бута сохигдоо. Европа дээрэ дайн сэрэг дүүрэбэ. Улаан Армиин ба союзнигуудай сэрэгүүдэй габьяанууд тэлотомо ехэ илалта олобо. Мүнөөнэй зорилго хадаа, фашизмые үндэһөөрнь үгы хэхэ, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан ажабайдал хангаха ябадал болоно. Энээнэй тулада дайн сэрэгэй үеынхидэ адли нэгэдэнги үзэл бодолтой байха хэрэгтэй. Энээн тухай Крымскэ конференци дээрэ гурбан гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэнэрэй шиидхэбэринүүд соошье тодоор бэшэгдэһэниинь мэдээжэ.

Гэбэшье бута сохигдоһон гитлеровецүүдэй үлэгдэлнүүдынь хоротой ажал ябуулга саашаданьхэхэ гэһэн һанаа бодолоо үшөө орхёогүй байна гэжэ һүүлэй үеын баримтанууд гэршэлнэ. Германиин хойто хажууда байһан Фленсбургда англиискэ сэрэгүүдэй эзэлжэ абаһан газарта Германиие хүтэлхэ һанаатай байһан «Деницын албан захиргаан» гээшэ мүнөө болтор байжа байһаар гэжэ харин хэблэл һанаа зобонгёор мэдээсэнэ. Рейтер агентствын мэдээсэлэй ёһоор, союзна командовани болбол Германска армиин буу зэбсэг хураха ба арад зониие тэдхэжэ хангаха ябадалтай холбоотой байһан зайлашагүй зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ союзнигуудта туһаламжа үзүүлхынь тулада тэрэ Дениц гээшые хэрэглэхэ гэжэ шиидэһэн бололтой. Дениц ба тэрэниие тойрожо булэг болоһон бусад гитлеровецүүд хадаа 1918 оной жэшээгээр шэнэ дайн сэрэг хэхын тулада өөрынгөө кадрнуудые алдахагүй ба буу зэбсэгээ үлдээхэ гэжэ оролдохо байһандань ажаг һэжэг түрэнэгүй. Тэдэнэр мүнөөнһөө эхилжэ агууехэ гүрэнүүдэй лагерь соо арсалдаа гаргаха гэжэ оролдоно, хэрбээ албан захиргаанай ажал хэхэ ябадалһаа Дениц ба тэрэниие тойрожо байһан хүнүүдые хаһаха бэлоо һаа Германи дотор эмхи гуримгүй байдал ерэжэ, хосоролго болохо юм гэжэ союзнигуудые айлгажа байна.

«Германска ударидагшад хадаа дэлхэйн нэгэдэхи дайнайхидал адляар губшуур сооһоо зайлан гаража шадаха байха» гэжэ һэжэглэһэнээ «Дейли мейл» гэжэ англиийска консервативна газетэшье бэшэнэ. «Союзнигууд бэлбол нацистнууд байһанаа гэнтэ эксперт-зүүршалагшаар болошоһон Деницын, Шверин Кровигой ба нэрээ хухарһан генералнуудай туһаламжагүйгөөр Германиие хүтэлбэрилжэ шадаха байха» гэжэ «Нью-Йорк Геральд Трибюн» гэжэ газетэ тэмдэглэнэ.

* * *

Югославска армиин частьнууд фашистска эзэмдэгшэдэй сэрэгүүдые мүрдэн намнажа, Словенскэ Приморьедэ, Истридэ орожо, Триест портые эзэлһэниинь мэдээжэ.

Югославиин Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Кардель болбол энээнтэй хамта дооро дурсагдаһан мэдүүлгэ хэбэ: «Югослави болбол эдэ областьнуудые эзэлжэ абаад, энэ ушарал үнгэрөө гэжэ бүхы дэлхэйдэ хэлэхэ һанаатай гэһэн худал хуурмаг хардалгын абяа шэмээнүүдые харин зарим газетэнүүд тараана... Югослави хадаа өөрынгөө хүршэ һуужа байһан гүрэнүүдэй хоорондохи хилэ хизаарые тогтоон байгуулха тушаа дэлхэйн конференци дээрэ хэлсээ хэхээр бэлэн байһанаа хэзээдэшье арсаагүй юм»... Югославска хилэнүүдэй саада тээ югославска арад зоной 10 процентнь үлөө гэжэ саашань Кардель хэлэбэ. «Дэлхэйн нэгэдэхи дайнай һүүлээр гараһан хуули бусa ябадалые заһажа абаха гээшэ фашистска эзэмдэгшэдтэ эсэргүү энэ дайн сэрэгтэ Югославиин арадуудай орожо бэелүүлхэ гэһэн гол үндэһэн зорилгонуудай нэгэниинь байһан юм».

Югославска армиин Триестдэ, Истридэ ба Словенскэ Приморьедэ байжа байһан ябадал хадаа бүхы югославска арадай эрилтэнь мүн, энэ хадаа тус асуудал тушаа дэлхэйн конференциин эсэсэй тогтоолые уридшалан шиидхэнэ бэшэ гэжэ Триестын районд‌охи байдал тушаа асуудалаар англиийска ба американска правительствонуудһаа Белградта абтаһан нотодо үгэһэн харюу соогоо югославска правительство мэдээсэнэ.

* * *

Һаяхан Францида муниципальна һунгалтанууд болоо. 38 муниципальна сэведүүдые һунгаха хэрэгтэй байба.

Сэрэгэй урдахи үеһөө илгаань юуб гэхэдэ, эхэнэрнүүд ба сэрэгэй алба хаагшад һунгалтада түрүүшынхеэ хабаадалсаһан байна.

Французска арадай олон миллион хүнүүд хадаа 1940 ондо орон нютагаа аюултай ехэ хүмэрилдэ оруулһан ба тиигээд һүүлээрнь немецкэ эзэмдэгшэдтэй хамта алба хэһэн реакционно баруунай партинуудта найдаха ябадалһаан арсана гэжэ энэ һунгалтын дүнгүүд харуулаа.

Францууд хадаа Национальна Сүлөөлэлтын Комитедые тойрон жагсаһан партинуудта өөһэдынгөө дуу үгэбэ. Һунгалтын хүсэд дүүрэн дүнгүүд үшөө гараагүйшье һаань, тэрэ хадаа демократическа партинуудай тала тээшэ элитээр шэлжэжэ байһаниие һонин хэблэл тэмдэглэнэ. Парижда, Сенын департаментда, Марсель ба Лиондо коммунистическа ба социалистическэ партинуудай кандидадууд илалэ. Энэ һунгалтын үедэ «дайшалхы крестнүүд» гэжэ урдын фашистска организаци шэнги реакционно хэдэн олон бүлэглэлгэнүүд политическэ ажабайдалда оролсохо гэһэн һэдэлгэ хэбэ. Гэбэшье арад түмэн хадаа антинациональна эдэ дайсадай хүсэнүүдтэ харюу үгэхөөр бэлэн байна гэжэ һунгалтанууд харуулаа.

В. ГРИШАНИН.

ХИЛЫН СААНА

ВЕЛИКОБРИТАНИИН ПРЕМЬЕР-МИНИСТР УИНСТОН ЧЕРЧИЛЛЬ ТУШААЛҺААН ГАРАБА

ЛОНДОН, майн 23. (ТАСС). Рейтер агентствын дамжуулһанай ёһоор, Великобританиин премьер-министр Уинстон Черчилль тушаалһаа тараба. Премьерэй президенциин хуулита мэдүүлгэ соо хэлэгдэхэнь, Черчилль майн 23-ай хахад үдэр багта корольтой уулзаһанайнгаа һүүлээр тушаалһаан гараһан байгаа. Премьер-министр Черчиллиин тушаалһаан гарахатай адли национальна правительствын ажабайдлга эсэстээ хүрэбэ. Правительстводахи бүхы тушаалнууд мүнөө хооһороо.

Рейтер агентствын политическэ корреспондентын мэдээсэхэнь хадаа, король болбол общинануудай палатын мүнөөнэй составта томохон партиин лидер байһан Черчилльдэ июлиин 5-һаа урда бэшэ болохоор байһан бүгэдэниитын һунгуули болтор эронойнгоо хэрэгүүдые хүтэлбэрилхын тулада «переходно» правительство эмхидхэхые даалгаһан байгаа гэжэ баталамжатайгаар хэлэхэдэ болоно гэбэ. Шэнэ правительствын состав энэ неделиин эсэстэ эли болоожо магад, тиин, премьер-министрэй түсэб мүнөөшье бэлэн болоһон хэбэртэй гэжэ корреспондент бэшэнэ.

АНГЛО-АМЕРИКАНСКА НОТОДО ЮГОСЛАВИИН ҮГЭҺЭН ХАРЮУ

БЕЛГРАД, майн 20. (ТАСС). Триестын оршондохи байдал тухай асуудалаар майн 15-да англиийска ба американска правительствонуудай нототойгоор Югославиин правительстводо хандаһаниинь мэдээжэ. Үсэгэлдэр белградска радиогой дамжуулһанай ёһоор, информациин министерство болбол харин ба югославска хэблэлэй түлөөлэгшэнэртэ иимэ мэдээсэл хээ гэбэл:

«Истри, Триест ба Словенскэ приморине югославска армиин частьнуудай сэрэгээр эзэмдэн абаһан тушаа асуудалаар Великобританиин ба США-гэй правительствонуудай нотодо демократическа Федеративна Югославиин правительство харюу эльгээбэ. Тус харюу болбол эб найрамдалай харилсаануудай үндэһөөр зохёогдонхой. Союзна арминуудай нэгэн болохо Югославска арми хадаа ниитын дайсанда эсэргүү хатуу шанга байлдаануудта сүлөөлһэн газар дээрээ союзна арминуудта адли үлдэхэ эрхэтэй гэжэ тэрээн соо тэмдэглэгдэнэ. Дайсанай сэрэгүүдэй ехэхэн хубиие таһалха ба дарлагдаһан ахадүүнэрээ сүлөөлхэ зорилготой хатуу шанга байлдаануудта югославска арми ехэнүүд гээлтэдэ орожо, үзэгдөөгүй баатаршалгын олон ульгэр жэшээнүүдые харуулаа. Эдэ областьнуудай арад зон сүлөөлэлтын тэмсэлдэ хоёр жэл соо хабаадалсажа, итальянска ба немецкэ фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ ехэнхидээ югославска арад зон, айхабтар ехэ гээлтэнүүдтэ орoo. Ушар иимэ дээрэһээ манай армиин частьнуудай, арадай сүлөөлэлтын комитедэй организациин ба гражданска управлениин тэндэ ошоходо түй түбэг юумэ байха ёһогүй.

Манай союзнигуудай эрилтээр демаркационно лини табиха тухай асуудал табигдаһан байгаа. Фельдмаршал Александерэй Белградта ерэхэдэ маршал Тито ба Фельдмаршал Александерэй хоорондо болоһон хөөрэлдөөнүүдтэ энэ асуудал табигдаһан юм. Триест, Истри ба Словенскэ приморьедо югославска армиин ошолго хадаа манай бүхы арадай, манай бүхы ороной эрилтэ гээшэ. Теэд, энэ ябадал хадаа эдэ областьнуудай хабаатай байһан тухай бүхэдэлхэйн конференциин тогтоолые бүри яажашье шиидхэнэгүй, юуб гэхэдэ демократическа федеративна Югослави болбол хүнэй газарые хүсэрхэн абаха ябадалда эсэргүү үзэлтэй байна».

АЛЬФРЕД РОЗЕНБЕРГ АРЕСТОВАЛАГДАА

ЛОНДОН, майн 19. (ТАСС). Лондонско радиогой дамжуулһанай ёһоор Альфред Розенберг гэгшэ союзнигуудай гарта ороод байна. Үсэгэлдэр, гитлеровскэ энэ элитэ толгойлогшо хадаа Фленсбургын больницануудай нэгэндэнь американска сэрэгүүдээр олдожо, арестовалагдаад, түрмэдэ хаагдаа.

ТАРИЛГЫН ҮЕДЭХИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ МҮРЫСӨӨЕ УЛАМ ШАНГАДХАЯ!

Д. ЭРДЫНИЕВ,
ВКП(б)-гэй обкомой хүдөө ажалай таһагые даагша.

Колхозно тарияашад болон манай бүхы орон эдэ үдэрнүүдтэ үйлэдбэриин-политическэ угаа ехэ дэбжэлтэтэй ябана. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай илалта түгэлдэрөөр дүүрэһэн түүхэтэ баяраар зориғжоһон колхозно тарияашад Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые улам саашань хүгжөөлхын түлөө ажалай шэнэнүүд баатаршалга гаргана.

Республикын эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд болон МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд үндэр ургаса хураха, бата бэхи үндэһэ һуури табин, полинууд дээгүүрээ унаһан малгайгаа абангүйгөөр хүдэлмэрилжэ байна. Социалистическэ мүрысөөнэй долгиие хүсэтэй шангаар дэлгэрүүлһэн түрүү колхознууд тарилгын темпэ үдэр ерэхэ бүри түргэдхэнэ. Сэлэнгын аймагай Куйбышевэй, Молотовой, Сталинай, Тельманай нэрэмжэтэ колхозууд, Бичурын аймагай Кагановичын, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд, Тарбагатайн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ, «Гигант», Кабанскын аймагай «Красное знамя», Кировэй нэрэмжэтэ, Хоринн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ ба республикын хэдэн олон түрүү колхозууд ороһото культурануудайнгаа эртын тарилга амжалтатайгаар дүүргээд, оройнгоо тарилга хурдан темпээр үнгэргэжэ байха юм. Хорин, Хэжэнгын, Курумканай, Закаменай колхозууд болон Саянтын, Хонхолойн, Гапейн, Хэжэнгын, Иволгын машинно-тракторна станцинууд хабарай полевой хүдэлмэринүүдээ эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна.

Тарилгын үедэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан эрхим колхознигууд болон трактористнууд үдэрһөө үдэртэ олошорно. Саянтын МТС-эй нүхэр Дымбрыловэй, Ехэ-Кударын МТС-эй нүхэр Дамбаевай хүтэлбэрилдэг тракторна бригаданууд тракторна хүдэлмэриингөө хабарай тарилгын түсэб үни хада үлүүлэн дүүргэһэн байна. Мүнөө эдэ бригаданууд үйлэдбэриингөө бүтээсэ болон шанар үдэр бүри дээшэлүүлхэтэеэ хамта, горьтойхон тооной горючи арбилнад.

Торин МТС-эй трактористнуудай дундаһаа залуу тракторист Михаил Новожилов түрүү ажалаараа тусгаар шалгарна. Халаанайнгаа нормые уридшалан дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон дээрэхи нүхэр У—2 трактораар 2,5 гектарай орондо үргэлжэ 5—6 га элдүүрилнэ. Нүхэр Новожилов сугтаа хүдэлмэрилдэг тракторист Ивановтоёо хамта хоёр декада соо зөөлэн хахалалгада оруулан 100 гектар элдүүрилжэ, жэлэй хоёр халаанай нормо дүүргэһэн шахуу байха юм. Эдэ хоёр трактористнууд эрхим хүдэлмэриин түлөө шагнал абаһан ба эдэнэрэй бригадада ВКП(б)-гэй айком болон аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаһан байна. Улаан Армиин сэрэгүүдэй түүхэтэ илалтануудта харюу болгон нүхэр Новожилов хабарай полевой хүдэлмэриин дүүрэтэр өөрынгөө трактэраар жэлэй гурбан нормо дүүргэхэ уялга абаа.

Нүхэр Новожилов ба Иванов тэгшэд шэнгеэр хүдэлмэрилдэг түрүү хүнүүд МТС ба колхоз бүхэндэ бии. Гэбэшье, эдэнэрэй түрүү хүдэлмэриин дүршэл үргэн ниитын дунда хүсэд дэлгэрүүлэгдэнэгүй. Колхоз болон МТС-үүд өөртэө бии байгаа арга-боломжонуудаа тарилгын хүдэлмэридэ үшөөл хүсэд хэрэглээгүй байһаар. Тиимэһээ республика дотор хабарай полевой хүдэлмэриин ябаса хангалтагүй байна.

Хабарай тарилгын шиидхэхы үдэрнүүдэй ерэбэшье, тарияа талха ехээр хэдэг аймагуудай олонхи колхозууд ехэхэн гээгдэлтэй байха юм. Зэдын, Баргажанай, Кударын, Кабанскын, Кяхтын, Түнхэнэй, Заиграйн аймагууд тарилгын хүдэлмэри һулаар ябуулжа байна. Тарилгын темпын удаарһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, ехэнхидээ МТС-үүдэй хүдэлмэриин муугаа болоно. Тракторнуудай хойноһоо техническэ харууһа зүбөөр эмхидхэхэ, трактористнуудай хүдэлмэридэ, илангаяа залуу трактористнуудта туһаламжа үгэхэ ябадал хэрэгсээгдэдэггүй дээрэһээ олонхи МТС-үүдэй бригада болон трактористнууд үйлэдбэриингөө нормонуудые дүүргэнэгүй. Гадна, зарим МТС-үүдэй хэдэн тракторнууд аяар мүнөө хүртэр полевой хүдэлмэридэ хабаадаагүй байһаар. Иимэ баримтанууд Кяхтын, Итанцын, Ехэ-Кударын, Тарбагатайн, Тимлюйскэ, Курбын болон бусад МТС-үүдээр үзэгдэнэ.

Тэрэшэлэн олонхи МТС-үүдэй тракторнуудай ажалай бүтээсэ бага байна. Тарбагатайн, Сагаан-Усанай, Тимлюйскэ, Итанцын, Кяхтын МТС-үүдэй условно трактор бүриин 10 хүдэлмэришэ үдэрэй дүнгые хараад үзэхэдэ тон хангалтагүй байха юм. Мүн полевой хүдэлмэриин эхилхэһээ хойшо тракторнуудай эбдэржэ миил байха ябадал хаа-хаанагүй үзэгдэнэ. Тарбагатайн МТС-эй Лука Тимофеев гэгшын тракторна бригадын ЧТЗ тракторай подшипник нэгэл янзын шалтагаанһаа гурба дахин хайлаһан байха юм. Ехэ-Кударын МТС-эй олонхи тракторнуудай радиатор эбдэрнэ. Гадна, горючи үлүү ехээр гаргашалһан ябадал эндэ-тэндэ үлэмжэ ехээр үзэгдэдэг байна. Тарбагатайн МТС хабарай полевой хүдэлмэриин эхилһэн түрүүшын үдэрнүүдтэ 6 центнерһээ дээшэ горючи үлүү гаргашалһан байха юм. Мүн тракторна хүдэлмэриин шанар зарим газарнуудаар агротехникын эрилтэнүүдые харюулжа шадахагүй байна.

Зарим МТС-үүдэй дирекци болон партийна организаци трактористнуудай байра байдал, услови һайжаруулха тухай хүсэд анхаранагүй. Аяар мүнөө хүртэр ёһоор заһабарилагдаадүй байһан полевой стан болон тракторна вагончигууд үсөөн бэшэ бии. Мүн трактористнуудай ниитын эдеэн тиимэ һайнаар эмхидхэгдээгүй байһаар.

Аймагуудтахи партийна, советскэ болон газартаряалангай органууд МТС-үүдэй колхозуудтай хэһэн договорнуудай дүүргэлтые саг соонь шалгадаггүй байха юм. Энээнэй дашарамда зарим МТС-үүдэй директорнууд тракторна хүдэлмэриин шанар һайжаруулха тухай онсо анхаралаа табингүй, хүдөө-ажалай культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ ябадалда һаад түбэг түхёолдуулхаа байна.

Машинно-тракторна паркые хүсэд хэрэглэжэ тэрэнэй хүдэлмэриие эрид һайжаруулха ябадал—хабарай тарилгын шанар болон темпые дээшэлүүлхэ тэмсэлэй шухала зорилго болоно. Нютагуудтахи партийна, советскэ организацинууд МТС-үүдэй хүдэлмэриие дары һайжаруулха бүхы хэмжээнүүдые хараалха сагынь тудаа. Тэрэгүй һаа «Полевой хүдэлмэринүүд дээрэ тракторнуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоолой эрилтэнүүдые энэ гэһээр харюулжа шадахагүй ушарнууд тохёолдожо болохо байна. Хэрбээ энээниие дүүргээгүй һаа аймагуудтахи партийна, советскэ организаци болон МТС-үүдэй дирекцинүүд шангаар харюусаха байһанаа мэдэхэ зэргэтэй.

Гээгдэнги МТС-үүдэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд энэ дары абтаха ёһотой. Тиихэдээ МТС бүхэнөөр трактор машинануудай хойноһоо техническэ харууһа һайнаар эмхидхэхэ, нүүдэл мастерскойнуудые бии болгохо хэмжээнүүд түрүүшын ээлжээндэ абтаха зэргэтэй. Тракторнуудай хойноһоо техническэ харууһа хэхэдээ «Полевой хүдэлмэринүүд дээрэ тракторнуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоолой эрилтын ёһоор, тэндэ бригадирнуудые байлгалсаха гээшэ зайлашагүй. Горючи болон түрхихэ тоһо арбилха ябадалда онсо анхаралаа хандуулжа, тракторна бригада бүхэнөөр горючиин оршо гаршын тоо бүридхэл нарин нягтаар табиха хэрэгтэй.

Тарилгын эрхим болзорнуудые алдангүй газарайнгаа хүрьһэндэ шиг нойтыень бүхөөр байлгажа, культура бүхэнэй ургасын һайнаар хүгжэхэ ябадал хангаха ёһотойбди. Эдэ үдэрнүүдтэ час ба минута бүхэн үнэтэй. Колхозно полинууд дээгүүр социалистическэ мүрысөөнэй ябасые улам шангадхажа, колхоз, МТС-үүдэй хабарай тарилгын хүдэлмэриие хаһа болзор соонь эрхим шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ аймагуудтахи партийна, советскэ, газартаряалангай органууд бодото хүтэлбэри үзүүлхэ уялгатай.

Улаан Армиин Илалта түйлаһанда харюу болгон колхозно тарияашад социалистическэ мүрысөөндэ шэнэ хүсэтэйгөөр оролсоо. Тиин, энэ мүрысөөнэй дүнгүүдые таһалгаряагүйгөөр гаргажа, илагшадые тусгаар тэмдэглэхэ шухала. Социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүлэй дүршэлые бүгэдэндэ нэбтэрүүлхын тулада тэдэнэрэй ажал хүдэлмэри тухай ханын газетэнүүд болон дайшалхы хуудаһануудта дэлгэрэнгыгээр харуулха ёһотой.

Колхозууд болон МТС-үүдэй үндэр ургасын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшын дүн болон шалгалта хабарай тарилга дээрэ элирхэйлэглэхэ байна. Тэрэшэлэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадаһан колхознигууд болон МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй шалгалта тарилгын болзор болон полевой хүдэлмэриин шанар дээрэ элирхэ болоно.

Нүхэд колхознигууд болон МТС совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, үндэр ургасын түлөө Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй эршые улам шангадхан, хабарай полевой хүдэлмэринүүдээ түргэн ба эрхим шанартайгаар дүүргэхын түлөө шууд шангаар тэмсэе!

Тарилгаяа шамдуулхын тулада социалистическэ мүрысөөнэй туг улам дээшэнь үргэе!

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ.

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАИ АДРЕС: г. Улан-Удэ. ул. Ленина. 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ. Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. ответ. редактора—7-89, ответ. секретарая—3-23; отделов: партийной жизни и промышленности—7-89, сельского хозяйства—6-03, писем и переводов—6-03 (2 зв.); объявлений—2-64 (2 зв.).

Н—00361. Типография Государственного газетного издательства при СНК БМАССР. Тираж 5.500.